

11702

300

№ 60

11. IX. 1907 г.

Берлин

p_K59A_006031

Мило ми, сладко, измъчено момиче,

Ти ме нападаш тъй жестоко в затвореното си писмо. Гаче ли аз съм някой безръзсъд~~ен~~ човек и нямам нищо общо с теб и с това, което преживяваш. Но оняденшното мое затворено писмо, в което намери приключена полицата, ще ти обясни много неща и значи върху въпроса: дали аз съм се тревожел през време на помятането или не, това от писмото се вижда ясно. А не ти пиша тъй често затворени писма, защото сяко едно ми струва по 20 - 25 пфенига. А пък аз съм завел такава циганска економия, каквато само едно време в Петербург водях. Ето защо, нека по-рядко и по-сладко.

Твоето затворено писмо, пълно с плач, с горчиво настроение в душата, написано с треперяща ръка от злоба и желание за отмъщение получих снощи и тази сутрин току що съм станал от легло - и ти пиша.

Ааа... значи нашите "приятели" сериозно се заловили да подълствоват??!... Ти имаш, както ми пишеш и две анонимни писма? Пази ги!!! Един ден те ще дотрябват. Ти макар че си писала писмото си в едно раздразнено състояние, но в него има една истина, една велика горчива истина, която на мен стана известна още първата година, както постъпах в Народния театър. Ето защо аз съм бил винаги прав, като съм мечтаял за самостоятелна работа. Там поне няма да те терзаят тъй душата както в този бордей, в тази смрадна яма от гнили актьорски души!! Нашите противници, мило дете, нищо не могат да ни направят. Най-голямото зло, което ще бъде, то е да не получаваме значителни роли и в голямо количество! А по-нататък: нито с анонимни писма, нито с открити подписи не могат да ни бутна от мястото. Злобата им е голяма, това се

вижда, но нали трябва и ний да се защитим достойно! Ето защо, аз те моля сичко да приемаш най-стоически, твърдо и с вярата, че ще дойде ден, когато ний ще си отплатим. Те има на какво да ни завиждат, има защо да ни пакостят. Само ще те моля ти да бъдеш по-твърда и не плачи! Моля ти се: не плачи. Ти твърде много плачеш, а това не е хубаво. Плачът вреди на нервната система, а сълзите развалят очите. Сега ти и без това си прекарал^а такива големи опасности, такова премеждие, пред което тези анонимни писма и задкулисни кльки нищо не представляват. Ти би трябвало с особено презрение, каквото аз чувствам към колегите си, да се отнасяш към сичко, което получаваш^{аваш} от тях. Никак не е чудно, че те ще се мъчат всячески в ролята на М.Сан Жен да те оскандалят. Но що от туй? Що от туй, мила ми гълъбице?! Защо ще те тревожи това? Кой ще иска да те оскандалява, кои ще са критиците?? Нали тези: Коледаров, Мутафов, Хлебаров и другите продажни репортьори в пресата??... Че какви са те? Какво представляват. Могат ли те да представляват общественото мнение, могат ли да повлияят на публиката да не се възхищава и да не ти ръкопляска, когато тя иска? А тя ще ти ръкопляска, защото ти ще играеш хубаво. Ще играеш тъй, че ще накараш сички противници да си прехапят язиците. Че Хлебарова щяла да играе хубаво или лошо, теб какво те е грижа? Гледай ти да играеш хубаво, а тя нека също да играе гениално, още по-добре, поне ще земеш лекции от нея. Не Адриана, не сички артистки, но и самият Шмаха да си скъса гащите да приготвяват Хлебарова - пак тя няма да бъде добра, особено в драматичните, в силните места, тя ще бъде карикатурна. А пък ти именно там ще си най-силна. Никак, ама особено никак това да не те тревожи. Не вярвай никому, освен на себе си. Играй толкоз, колкото можеш. Ти си първа година артистка, а сички други, в числото им и Хле-

барова, са от румелийско време. Де да ги видим! Дали ще могат да се борят с една начинаеща артистка! Те с своята древна опитност, с анонимните си писма, а ти с твоята чистота, неопитност и вяра в себе си. Чуваш ли: вяра в себе си! Само това ще те спаси. Когато репетираш, когато играеш: винаги бъди весела, винаги повтаряй на умът си фразата: аз ще играя хубаво! Това съм ти го писал и друг път, пиша ти го и сега, защото то е истина. Няма нищо по-силно, нищо по-подкрепително за духът на артиста от този балсам, който съдържат думите: тази вечер аз играя хубаво. Стисни си юмруците, речи: боже поможи! и излизай на сцената весела, жива, бодра и смело гледай публиката. Сяка фраза, която ще отправяш към зрителят винаги я изговаряй с светнало лице, по-високо и със съзнанието, че ти изпълняваш свещен дълг на сцената. Това много привлича симпатиите на зрителя.

Колкото за това, че вуйчо вел писмото от Мишайков и ще иска онова от Гр. Василев, аз мога да кажа, че вуйчо не трябва да изпуща и най-малкия удобен момент да отмъщава. Нека бъде от мен "благословен".

Сега няколко думи за моето завръщане. Ти вече знаеш моето мнение. От миналото ми затворено писмо ти разбра, че аз имам горещо желание да се завърна по-скоро. Това желание в мен се усили още повече сега. Като виждам, че ти останала там самичка твърде мъчно ще се разправиш със сичко. Искат се много сили, много твърдост, за да може човек да устои на сички злоби и клевети. Ето защо, след като ти повторя пак: че от тукашното - берлинското - драм. изкуство се наситих, разбрах, че турих го в малкия си джоб на джилетката си, че не мога повече да стоя тук, защото е безполезно, и трябва час по-скоро да ида в Москва, аз ще трябва и там

в Москва ~~вече~~ да стоя не повече от един месец, защото на вторият месец вече ще ми омръзне. Ще ми омръзне, защото като знам руски и като разбирам вече много тънкости, схванати от тукашните артисти, тамо ще ми бъдат достатъчни 30 дена, за да видя сичко и да зема бележка. Както ти казах и в първото си затвор. писмо, сега аз вече не мога да се уча тъй както един ученик по драматическото изкуство. Моето око сега друго яче схваща и друго яче преценява. Затова аз искам да те зарадвам с това, че като замина сега към 15 - 20 септември в Петербург, дето непременно трябва да видя театра на Комисаржевская, да проуча новото течение на този театър - за това ми трябва само 10-15 дена и от там в Москва, дето ще престоя до края на октомври. И в началото на м. ноември аз ще съм в София!! Това бездействие, което прекарвам тук ме убива. Ако карам така цяла година, без да играя, а само да гледам и цял ден да зубря немска граматика, аз мога да затыпя. Говоря ти това искрено, затова вярвам, че ти ще намериш моя план за много рационален. За тази цел, както ти писах в миналото си затв. писмо, аз ще пратя още днес едно прошение до министъра - чрез г.Лазаров, разбира се, което прошение ще има това съдържание:

Господин министре. През времето, откакто съм тук в Берлин аз можах до известна степен да добия необходимите материали, нужни за мен, като сценичен деец.

Но интересът, който представлява за всеки артист, мястото дето той може да получи една истинска подготовка и усавършенствуване в изкуството е Московският художествен театър. С високо културното си значение, с преврата, който направи в сценичните приемки при постановката на образцови художествени драм.произведения - този театър е обърнал вниманието на всички местни и задгранични

театрални капацитети.

По този случай осмелявам се да Ви помоля, г-н Министре, да ми позволите да замина още сега в Москва, като благоволите и разрешите да ми се отпуснат пътни пари до Москва и обратно в София. Едновременно с това имам чест да Ви съобщя, че по недостатъчност на средства, с които живея тук, аз ви моля да ми се съкрати срокът на командировката, като благоволите и ми разрешите да се завърна в София на 1 ноемврий 1907 г. и заема предишното си място в Народния театър.

Това е съдържанието на прошениято ми. Аз не предполагам, че ти ще имаш нещо против това. Затова щом получиш това ми писмо намери Кири^со и му разправи работата. Нека той си направи труд и каже на министра Апостолов за моята молба и го помоли да я удовлетвори.

Чета в руските вестници, че театра на Комисаржевская ще се отвори на 15 т.м. Никак не е чудно, миличка, че ако аз намеря тук пари - да замина за Петербург още след 5-10 дена, защото времето е късо и аз ще трябва секи ден скъпо да използвам. Но това да си остане само между нас. Докато от министерството не се разреши въпросът, ти не съобщавай никому нито на вуйчо даже, че съм вече в Петербург. В случай, че ми отпуснат пътни пари до Москва, ти ги искай сама да ми ги изпратиш. А от Петербург аз ще ти пиша колко да ми пратиш. Вероятно от доктор Ангелов ще заема за да замина. И от Петерб. ще ти пиша колко да ми изпратиш. Понеже времето е късо, то аз ще пиша едно писмо на г.Лазаров и ще го моля да ми се отпуснат пътните пари оттук до Москва /ти не казвай никому, че ще се отбивам в Петербург/ и от Москва до София отведнъж, още сега.

Ти също кажи това на вуйчо. Той може да помоли г.Лазаров. И тъй, сладко ми пиленце, аз мога да кажа вече: довиждане след месец и половина! Целувам те порещо и ти стискат силно ръката, която от моята сила да добия нещо и твоята ръка да се свие на юмрук! Целуни Оличка. Татко и скоро ще се върне. Вечно твой Нася.